

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie A.P.

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2026 r. na posiedzeniu bez udziału stron,
wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego P.K. od
rozpoznania sprawy III KK 482/24,
na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 6 ust. 1
Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego P.K. od rozpoznania
sprawy III KK 482/24.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 września 2024 r. zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą akt III KK 482/24, kasacja obrońcy skazanego A.P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 19 stycznia 2023 roku, sygn. akt II AKa 62/21. Kasacja ta została przydzielona do rozpoznania SSN M.B., która postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2024 r. została wyłączona od rozpoznania niniejszej sprawy. Kolejno wyznaczani sędziowie sprawozdawcy byli wyłączani przez Sąd Najwyższy, który uwzględniał wnioski obrońcy składane w tej materii.

Przebieg procedowania w tym zakresie przedstawiono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2026 r., w sprawie III KK 482/24.

Zarządzeniem z dnia 12 marca 2026 r. do rozpoznania tej sprawy został wyznaczony SSN P.K. W dniu 30 kwietnia 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego SN P.K. od rozpoznania sprawy kasacyjnej. Obrońca podniósł, że udział SSN P.K. w składzie Sądu Najwyższego prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. A to z tej przyczyny, iż został on powołany na pełnione stanowisko w procedurze powodującej identyczne domniemanie braku gwarancji niezawisłości i bezstronności, jak zarzucono to w kasacji wobec składu Sądu odwoławczego, co implikuje stwierdzenie, że rozpoznanie przedmiotowej kasacji przez Sąd Najwyższy w tak ukształtowanym składzie stanowiłoby przejaw orzekania we własnej sprawie, z naruszeniem zasady *nemo iudex in causa sua*. Wniosek zawiera uzasadnienie z odwołaniem się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy zasługuje na uwzględnienie.

Sędzia SN P.K. został powołany na stanowisko sędziego Izby Karnej Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Wadliwość tej procedury wykazana została w uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Z tych orzeczeń wynika przede wszystkim, że sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w tym trybie prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał, że w dyspozycji art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. mieszczą się przypadki obejmujące taką więc sędzię ze sprawą, iż wynik

danego postępowania będzie miał znaczenie nie tylko dla jego stron, ale także dla samego sędziego. Z orzecznictwa tego wynika, że wyłączeniu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. podlega sędzia w sytuacji, w której miałby on dokonać oceny stosunku prawnoprocesowego (którego podmiotem, obok stron, jest także sędzia rozpoznający sprawę), wywierającego zarazem wpływ na jego własne prawa i obowiązki.

Skoro sędzia, którego prawidłowość powołania może być kwestionowana – a tym samym jego niezawisłość oraz bezstronność - musi rozpoznając sprawę sam dokonać osądu w tym zakresie, a więc *eo ipso* oceny zachodzącego między nim a stronami stosunku prawnoprocesowego, to jest z mocy ustawy wyłączony jako *iudex in sua causa*, gdyż - co oczywiste, nawet gdyby był krystalicznie bezstronny - wynik tego osądu, dotycząc go osobiście, wpływając na jego prawa i obowiązki z dziedziny prawa publicznego, pośrednio dotknie także jego sfery prywatnej. Przepisy wyłączają w tym przypadku sędziego niezależnie od jego subiektywnego poczucia bezstronności i gotowości do jej uszanowania w konkretnej sprawie (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2025 r., I KK 379/25, LEX nr 3982215*).

W zaistniałej sytuacji konieczne było wyłączenie SSN P.K., ponieważ nie ulega wątpliwości, że oceniając zasadność wystąpienia obrońcy skazanego, sędzia miałby w polu widzenia własny status zawodowy, związany z trybem powołania na stanowiska sędziowskie z udziałem KRS ukształtowanej na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Obrońca zasadnie więc we wniosku o wyłączenie tego sędziego stwierdził, że na gruncie przedmiotowej sprawy mamy do czynienia z sytuacją naruszającą zasadę *nemo iudex in causa sua*, stojącą u podstaw normy wyrażonej w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. Jak już wcześniej wskazano, Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego, winien mieć na względzie stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie stanowiło naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka

i Podstawowych Wolności (por. np. wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19; wyrok pilotażowy ETPC z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21). Rozpoznanie przez sędziego P.K. przedmiotowej sprawy mogłoby wywołać u stron oraz w opinii publicznej przekonanie o braku instytucjonalnej bezstronności sądu. W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[R.G.]